

AAE:n Social Security Subcommittee 20.4.2023

AAE:n kevätkokous Bratislavassa

Meeri Kesälä

Kokouksessa keskustetiin Social Security Forum -verkkotapahtuman järjestämisestä 2.11.2023. Annettiin myös SSSC-laisille Mark Lee, Costas Stavrakis ja Meeri Kesälä eväitä heidän osallistuessaan 28.4.2023 Eurostatin Pension Expert Groupin etäkokoukseen koskien niin sanottua "Table 29"-harjoitusta, eli kansallisen tilinpidon lisätietotaulua karttuneista eläkeoikeuksista. Costas oli jo aiemmin aloittanut yhteistyön, jossa aktuaarit kommentoivat tilaston laadintaa, vertailtavuutta, tulkintaa ja teknistä manuaalia. Todettiin, että taulun tiedot eivät ole olleet paljon esillä medioissa ja tietojen tulkinnassa onkin haasteita. Esitettiin argumentti, että aktuaarien tulisi olla mukana laskelmien laadinnassa. Tibor Parniczky kommentoi, että aktuaarit lisäävät tämän viestin aina kaikkeen sanomaansa vähän kuin Ceterum Censeo Cato, joka lopetti aina puheensa lauseeseen "Muutoin olen sitä mieltä, että Karthago on hävitettävä."

Pisin keskustelu käytiin kuolevuustyöryhmän puheenjohtajan David Bogatajin esityksen yhteydessä. David esitteli EuroMOMO:n (European mortality monitoring activity) hyvin ajantasaista kuolleisuustietokantaa, joka on vapaasti saatavilla verkkosivuilla <https://www.euromomo.eu/>

Koronan ylikuolleisuuspiikkien jälkeen on vastaavaa ylikuolleisuutta havaittu myös tänä ja edellistalvena. Kuolinsyytietoja ei ole vielä saatavilla, mutta kuolevuuden ikäjakauma viittaisi siihen, että kyse ei ole pelkästään koronakuolleisuudesta. Myös kesällä 2022 oli kuolleisuuspiikki, joka osui erityisesti helteistä karsineisiin maihin. Korkean kuolevuuden syiksi pohdittiin muun muassa mielenterveysongelmia, lääkepu-
laa ja rokote kriittisyyden leviämistä myös tavallisiin rokotusohjelmiin. Elinajanodotteesta keskusteltaessa todettiin, että termi on kovin harhaanjohtava, sillä kyseessä on tilastosuure eikä ennuste eliniästä.

Sekä Davidin esitys että Markin, Meerin ja Costasin esitys jaettiin myöhemmin sähköpostilla. Lisäksi jaettiin Tibor Parniczky luonnos paperista "Risk Mapping Social Security Pension Systems", jota hän esitteli Pension Committeeen kokouksessa iltapäivällä.

Joint meeting Insurance, Pensions and Risk Management Committees

Pensions Committee

AAE:n kevät kokous Bratislavassa 20.4.2023

Meeri Kesälä (Observer-roolissa)

Kolmen komitean yhteiskokouksessa käsiteltiin muun muassa tekoälyn haasteita vakuutuslalle (Esitys Esko Kivisaari), Henkivakuutus tuotteiden kestävyttä (sustainability) sosiaalisesta ja ympäristön näkökulmasta ja riskinhallintaa eri konteksteissa (Solvenssi II vrt IORP II). Tarkastelun kohteena oli erityisesti maakohtainen kysely, jossa oli tarkasteltu mm. aktuaarien roolia riskinhallinnassa ja maakohtaista IORP II-direktiivin soveltamista. Vastauksia kyselyyn oli saatu harmillisen vähän. Esimerkiksi Suomi ei ollut vastannut kyselyyn. Todettiin, että erilaisia kyselyjä on paljon ja niitä lähetään eri komiteoiden jäsenille erilaisilla jakeluilla. Pohdittiin, pitäisikö uusimmista kyselyistä, vastaamisen deadlineista ja vastaustilanteesta olla jonkinlainen kokooma esimerkiksi AAE:n sivuilla.

Pension committeeen kokouksessa jatkettiin edellisen kokouksen kyselyn tarkastelua. Riskinhallinta eroaa Solvenssi II ja IORP-kehikossa esimerkiksi niin, että kun Solvenssissa riskinä on vain yhtiön konkurssiriski, niin IORP-kehikossa riskiä katsotaan monipuolisemmin myös esimerkiksi etuudensaajan toimeentuloon liittyen. Keskustelua heräsi muun muassa aiheesta, mikä on aktuaarin rooli (työmarkkina)eläkejärjestelmien hallinnossa. UK:ssa nk. "scheme actuary" toimii ulkopuolisena neuvonantajana työnantajalle. Pohdittiin, tarvitaanko maksuperusteisessa järjestelmässä aktuaaria mihinkään. Osion yliopisto oli

lakkauttamassa aktuaarikoulutusta tarpeettomana. Toisaalta myös maksuperusteinen järjestelmä tarvitsisi ennusteita ja laskelmia erityisesti etuudensaajan riskeistä ja odotettavissa olevasta etuustasosta.

Tibor Parniczky esitys "Risk Mapping Social Security Pension Systems" koski valmisteilla olevaa työtä mahdollisuudesta laatia riskinhallintamalleja myös sosiaaliturveläkkeille. Menetelmä hyödyntäisi olemassaolevia mallinnusmenetelmiä, mm riskikarttoja ja riskiskenaarioita sekä esimerkiksi komission AWG ja PAR -raporteissa koottavia vertailtavia indikaattoreita. Tiborin mielestä komission maasuositukset, jotka kyllä perustuvat mainittuihin raportteihin, eivät ole niistä kuitenkaan läpinäkyvästi tai "mekaanisesti" johdettavissa. Työ oli kiinnostava siinäkin mielessä, että Suomessa on ollut esillä samanlaisista motiiveista kumpuavaa tarkastelua (FA:n selvitys työeläkejärjestelmän riskeistä ja niiden kantamisesta <https://www.finanssiala.fi/julkaisut/selvitys-tyoelakejarjestelmanriskeista-ja-niiden-kantamisesta/>)